

Yhteisöllinen asuminen

Aluehallitus 11.12.2023 § 309
1592/00.01.02.01/2023

Valmistelija Vähäkangas Pia
Penttinen Erkki
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Kunnat ja hyvinvointialue ovat yhdessä vastuussa siitä, että alueella asuminen järjestään turvallisessa ympäristössä itsenäistä selviytymistä tukien. Päätaavoite on, että alueen asukkaat voisivat asua itsenäisesti omassa kodissaan mahdollisimman pitkää. Kunnan vastuulla on kuntakohtainen asuntopolitiikka ja alueiden käytön suunnittelu. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on edistää ”turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, ikäihmisten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista” (MRL, 5 §). Hyvinvointialueella ei ole omistuksessa esim. vuokra-asuntoja, mutta sen vastuulla on järjestää palvelun ja hoidon tarpeen arviointiin perustuen asumista tukevia palveluja.

Asumispalveluiden uudistus mahdollistaa monimuotoisten asumis- ja palvelukokonaisuuksien luomisen niin, että asiakkaille voidaan tarjota joustavia, yhteisöllisiä ja toimintakyvyn säilymistä tukevia asumis- ja palveluratkaisuja kotona asumisen ja nykyisen ympärivuorokautisen palveluasumisen väliin. Sosiaalihuoltolain asumispalveluja ovat jatkossa yhteisöllinen asuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen sekä tilapäinen ja tuettu asuminen.

Asunto- ja kaavoituspolitiikassa on suositeltavaa edistää monipuolisia, yhteisöllisyyttä korostavia asumisratkaisuja eri ikäryhmille. Asumisen kehittämisessä huomioitavat läpileikkaavat periaatteet: palveluja lähellä, esteettömyyden nykyistä parempi huomiointi, muuntojoustavuus, kohtuuhintaisuuden varmistaminen, erilaisten asumis- ja hallintamuotojen yhdistely samaan kohteeseen, keskeinen sijainti, hyvä kytkeytyminen lähiympäristöön ja asumisen turvallisuus.

Sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen korvaa nykyisen palveluasumisen. Yhteisölliseen asumiseen kuuluu asiakkaalle sopiva asunto sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävää palvelua. Asuminen ja palvelut järjestetään erikseen asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Yhteisöllistä asumista kuten muitakin asumispalveluja voidaan järjestää sekä hyvinvointialueen omana toimintana että yksityisten ja järjestöjen tuottamina.

Väliraportin valmistelun lähtökohtana on ollut ikäihmisille tarkoitettu yhteisöllinen asuminen. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos on käynnistänyt yhteisöllistä asumista koskevan työpajatyöskentelyn, jossa määritellään mm. valtakunnallisesti yhteisöllisen asumisen kriteerejä. Tätä valmistelua ei ole voitu vielä huomioida liitteenä olevassa raportissa.

Kehittämistoimenpiteet

Hyvinvointialue käynnistää selvitystyön ja yhteissuunnittelun yksityisten palveluntuottajien kanssa yhteisöllisen asumisen järjestämisen puitteista. Yksityisellä sektorin mahdollisuuksia ei ole tässä vaiheessa raportissa arvioitu ja selvitetty erikseen.

Kuntien ja hyvinvointialueiden välillä tarvitaan yhteistyörakenteita ja yhteistä strategista ajattelua eri asumistarpeisiin vastaamiseksi. Yhteisen suunnittelutyön tulee kattaa suunnitelmat väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sisältäen asumisen tarpeiden ennakoinnin ja tarpeisiin vastaamisen.

- Esitetään kunnille, että ne järjestävät asumisneuvontaa. Neuvonnassa on huomioitava itsenäinen kotona asuminen, ennakointi, esteettömyystyö sekä yhteistyö asunto-osakeyhtiöiden kanssa esimerkiksi hissien jälkiasennusten edistämiseksi. Neuvontapalvelu on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti myös seudullisesti (esim. kuntien yhteiset asumisneuvojat).

- Hyvinvointialue (ja kunnat) laativat yhteisen oppaan ikäihmisten asumisratkaisuihin
- Hyvinvointialue järjestää asumiseen liittyvää neuvontaa osana vanhuspalvelulain 12 §:n hyvinvointia edistäviä palveluja. Neuvonta integroidaan keskitettyyn palveluneuvontaan osana palveluohjausta ja palvelun ja hoidontarpeen arviointia.
- Ikääntyneiden toimintakykyä tuetaan monialaisesti kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen toimesta. Kunnissa ja hyvinvointialueilla vanhus- ja vammaisneuvostot ja nuorisovaltuusto otetaan mukaan asumisen monimuotoisuutta edistävään suunnittelutyöhön.
- Tehtävä luonnos yhteisöllisen asumisen järjestämiseen liittyvistä kustannuksista
- Suunnittelutyö täydennetään vammaisten henkilöiden ja mielenterveys- ja päihdekuntoutujien yhteisöllisen asumisen osalta
- Hyvinvointialue, kunnat ja kaupungit yhteistyössä järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa selvittävät olemassa olevaa kiinteistökantaa ja mahdollisuudet tarvittaessa muuttaa nykyisiä ympärivuorokautisen palveluasumisen kiinteistöjä yhteisöllisen asumisen kohteiksi.

Sektorijohtaja, ikäihmiset Vähäkangas Pia

ehdottaa, että hallitus hyväksyy liitteenä olevan väliraportin yhteisöllisen asumisen suunnittelutyön pohjaksi ja ohjeistaa tarvittaessa jatkotyöskentelyä.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu